

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenként ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési árak: Helyben és postán küldve. Egy évre 10 fr. — kr. 1/2, évre 2 fr. 50 kr.

A. Debreczen... FANTAVIRATAI.

Paris, okt. 28. A 12-ik had. Denistől keletre lévő hadáll.

Paris, okt. 29. A léghajóra... rsi lapok semmi újat nem je-

Paris, okt. 29. Tegnap este a... 12 francia fregatte indult

Közgazdászati... Piacunkat

Paris, okt. 29. Piacunkat... 121 fr. 25 kr.

Paris, okt. 29. Piacunkat... 121 fr. 25 kr.

Paris, okt. 29. Piacunkat... 121 fr. 25 kr.

Paris, okt. 29. Piacunkat... 121 fr. 25 kr.

Paris, okt. 29. Piacunkat... 121 fr. 25 kr.

Paris, okt. 29. Piacunkat... 121 fr. 25 kr.

Paris, okt. 29. Piacunkat... 121 fr. 25 kr.

Paris, okt. 29. Piacunkat... 121 fr. 25 kr.

Paris, okt. 29. Piacunkat... 121 fr. 25 kr.

Paris, okt. 29. Piacunkat... 121 fr. 25 kr.

Paris, okt. 29. Piacunkat... 121 fr. 25 kr.

Paris, okt. 29. Piacunkat... 121 fr. 25 kr.

Paris, okt. 29. Piacunkat... 121 fr. 25 kr.

Paris, okt. 29. Piacunkat... 121 fr. 25 kr.

Paris, okt. 29. Piacunkat... 121 fr. 25 kr.

Paris, okt. 29. Piacunkat... 121 fr. 25 kr.

Paris, okt. 29. Piacunkat... 121 fr. 25 kr.

Paris, okt. 29. Piacunkat... 121 fr. 25 kr.

Paris, okt. 29. Piacunkat... 121 fr. 25 kr.

Paris, okt. 29. Piacunkat... 121 fr. 25 kr.

Kormányunk dologhoz lát!

Ami kormányunk mindig igyekszik valaminek kitünni.

Ez mindenesetre jó jel; mert arra mutat, hogy nemes büszkeséggel párosult hűség él keblében.

Csak azt szeretnők, hogy kintnesi vágya és az ország javára, a nemzet életkérdéséi, megoldására vonatkozó sikeres működése szoros összeköttetésben állanak egymással!

Azt óhajtjuk, hogy eljárásában nagyobb lenne a látszatnál a valóság; a kül színnél a belbecs, a hűség alatt az eredmény értéke!

Mert a jó szándék is becsülni való, hanem kormánytól, államférfiaktól már határozott irányt és összevágó hasznos működést várunk, és pedig olyat, mi a mai kormányzati bölcsesség mérvét megmutatja, bírálatot kiállja!

Kormányunk kitüntette magát azon buzgalomban, hogy a közönséges kiegyezést minden áron keresztülvitte.

Erényt csinált magának abból, hogy a magyar hadsereg ne nevezessék önmagukat törvényekben, hanem az csak úgy forduljon elő mindenütt, papíron és az életben, mint az osztrák hadsereg kiegészítő része.

Aztán igyekezett kiemelkedni a kormány a törvényhatóság rendezéséről szóló törvényjavaslat keresztülvételénél, a központosítási- és osztályrendszer alapjaira állván, az 1848-ik évi dicső törvényhozás által törvénykönyvünkben lefektetett oly törvények megdöntése körüli óriási vállalatban, melyben éppen nem irigylendő dicsőséget aratott.

Igaz, kormányunk most abban találja kedvét és dicsőségét, hogy hatvanat haladó törvényjavaslattal áll elő.

Igaz, hogy ha a szünet alatt semmit sem dolgozik vala, azt is szemérvetnők.

De szemérvetjük most az irányt, a célzatot, miképp port akar hűteni a nemzet szemérvé!

A törvényjavaslatok tömegével akar imponálni.

Azt hiszi, hogy komolyan, higgadtan gondolkodó felek a memóriát felelőbe becsülik a minőségével; hogy a valódi becsület a külszínű teszék függvénye; hogy nem bírnak felelni, miképp többet ér egy jól átgondolt, s a nemzet szellemével és az államudomány mai színvonalán álló elvekkel egyező, belterjes törvény, mint száz rendszabály, mely vagy csak azért rántatók elő, hogy neve legyen, vagy azért, hogy a nemzet vágyait, óhajait, igényeit, érdekeit, korlátozó nyíguje szorítsa, törvény ezim alatt!

E szempontból indulva ki, mi a tömegesen előterjesztett törvényjavaslatoknak nem örövendhetünk oly módon, a mint a kormány hihette, hogy örülni fog a hangyaszigorral még az ellenpárt is.

Nem a törvényjavaslatok halmaza, hanem a kormányzás bölcsesége, szabadelvűsége és eszélyessége az, mi a nemzetek létét előmozdítja.

De nem akarunk mi gánoszkodni; s elismerjük, hogy a felhozott törvényjavaslatok sorában van igen sok, jó hangzású ezim; van sok oly tárgy, mi régen megoldásra vár.

Hazem a kormány eddigi működését tekintve, féltünk kell azon irányelvektől, melyek azon törvényjavaslatokat

átadják; mert, ha a kormány eddigi elveitől el nem tér, bizonyosnak tartjuk, hogy javaslati nyolag csak a centralizációra alapítvánk, és a demociaticus jog-egyenlőség és szabadelvűség elveiből csak irmagul sem találhatni bennük semmit.

Kárhozzátjuk, hogy ismét az adótörvény meghosszabbításával találkozzunk a javaslatok közt, holott az adóreform oly életűség hazánkban, mint tuda a mivelv életükben sem; mert hiszen tudva s az államgazdászati tudomány részéről is meg van állapítva, hogy a legvirágzóbb államok fizetnek legkevésbé közzvetett adót; s ime a bélyeg és illetéktörvény, a bor-és hufogyasztási adó, a cukor-és adó fennálló rendszernek megörökítése céloztatik a pénzügyminiszter által előterjesztett törvényjavaslatok által!

Hol van itt a haladásnak nyomja; hol az állam bölcsesletnek szikrája?

Nem a napról-napra élőds napszimosi munkáját látjuk-e kivált az adótörvényeknél, melyek évről évre meghosszabbítottak, a nélkül, hogy reformba belévígni csak uerészelné is a kormány!

A dohánymonopolium is oly bszantó közzvetett adót ró a nemzetre, s a mellett oly irvátvató közzsége jár, hogy általános óhajtás, miképp ezt meg kell szüntetni úgy is, mint az önkénykormány maradványát, ugy is mint a szabad termelés akadályát; de tudjuk, hogy a megszüntetésre is elég idő kell, ha azt akarjuk, hogy a bevásárló készletek a kincstárban rajta ne vesszenek! De a törvényjavaslatok közt nincs egy sem, mely a dohánymonopolium megszüntetését csak távol jövőre is kilátásba helyezné.

Ellenben ott látjuk a választási törvény módosításáról szóló javaslatot.

Előre gondolhatjuk, hogy mily szabadelvű szándékla lehet itt azon kormányunk, mely a törvényhatóságokban a képviselői jogot felében a vagyonhoz kötötte, a képviselői alkotmány elveinek tönkretételével!

Az igazságügyminiszterium részéről ismét tömegesen vannak beadvá javaslatok; már az előzményekből tudjuk, hogy azok csak napi becsü munkák lesznek, de a bírálatot ki nem állják; mert elv-és rendszer tekintetében a válogatási, a vegyes rendszerre van és volt ott tekintet mindig, a mi a belterjes haladást kizárja.

A szóbeli eljárás általános behozatala, büntető törvénykönyvnek létrejötte, börtönrendszerünk javítása, mind oly tárgyak, melyekhez félve nyul a kormány; s a hatvanat haladó törvényjavaslataban ezek egyikét sem találjuk!

Hát az önálló magyar bankról — miről már az országos szakbizottmány is nyilatkozott — mernek csak szót is tenni? Nem.

A törvényjavaslatok tömegében semmi nagyobb szerü tárgyra nézve nem találunk javaslatot, mi a nemzet kívánságát és érdekét kielégítené!

A kormány dolgozik tehát! de nagyobb kérdéseink egyikét sem oldja meg!

Nem a munka tömege, hanem a lélek, a szellem, mitől az át van hatva, adja meg a munkának becsüt!

Ily szellem a hatvanat haladó tör-

vényjavaslataban minél kisebb mértékben látszik képviselve lenni!

Bécs, okt. 29. A „Corr. W.“ jelenti, hogy az osztrák-magyar kabinet is kedvezően és beleegyezéssel nyilatkozott Madrid és Párisban Amadé herceg spanyol trónjelöltisége iránt.

Francia-porz háború. Debreczen, okt. 31. A jelen háború igen gazdag nagyszerű, meglepő tényekben. Egy hadsereg néhány nap alatt megverte, s erőfölényre jutott, tetteit, egy császárnak, 100,000 emberrel, s az ország legelősebb várának kapitáljával kellett; az ellenség a főváros alatt állt, melyet annak milliókra menő lakossága erőfeszéssel védte. Ezek mind nagy és meglepő események, de ha a történelem lapjait forgatjuk, ilyeneket, vagy ehhez hasonlókat fogunk találni. De a minőség meg soha hasonló nem történt, az azon tény, hogy 323,000 francia van német fogságban. E tény oly hallatlan, hogy Franciaország pusztán katonai szerencsétlenségénél melyekben fekvő okoknak kell létezni, hogy azon szomorú helyzet, melybe ez annyira meglátogatott ország, megérteni lehessen. Ha ezen 323,000 emberhez hozzászámítjuk még azon 100,000 embert, melyet Franciaország holokában a csatáiban és kórházakban vesztett, s megmondjuk, hogy az országban szerencsét meg mindig van 500,000 katonán, — ezek összegéből csakugyan kikerül a 600,000-nyi tekintélyes szám, mint a mennyi katonája Franciaországnak a háború kezdetekor valóságilag létezett.

Ha ezen 600,000 ember mindjárt a háború kezdetekor össze lett volna gyűjtve, bizonyosan jelentékeny előnyök lehetett volna elérni. De kezdetben alig állott 250,000 ember lábán, s ezek is a belga határról a svájci határig szét voltak szórva s az erő elforgatása. A többi katonai erő az erősekben, vagy depótokban volt, vagy nagyobb városok polgárságának féken tartására használatot, míg a nemetelenk számára nézve sokkal csekélyebb hátrétre vitt hadsereg a hatalmas csapatok alatt összerohadt. Azon mulasztás, hogy nem összpontosított eleget a hadi erő az első hadüdvömbben, mely pedig valóban létezett, mindenesetre a francia hadvezetés hibája, mert akkor, a midőn azt a melléte, hogy 250,000 emberrel legőznyi Németországot, bebizonyította, hogy sajátmél sem birt azon tömegnek, melyet az ellenség a hátrétre kiűzött állítani. Maga Poroszország 700,000 emberrel állított ki. A háború pedig Napoleon idejé óta, s izzente meg, s így igen előkészítetett volna arra, s azon három hét alatt, mely multán a hadvezetés után az ellenségeskedések megkezdettek, jelentékeny had-erőket összpontosított volna össze.

De a helyett, hogy a már elhatározott háború előkészítetett volna, s megakadt a hadvezetés változóan sorsa által biztosították volna, a francia hadvezetés ügyeslővén mit sem tett. Még a határon lévő erőseknek sem voltak védelmi állások helyezve — és elhanyagolva a földet. Tudvalevő, hogy Strassburg az utolsó hónapban látta el magát elemiszterrel, a midőn a bűnnek egyik oldalról már győztes állást foglaltak el. Uchrich tábornok keserűen panaszkodott egy levelben a felett, s kimondotta, hogy még hadmérnökökről sem volt gondoskodva, és a mi Metzet illeti, ezen erősség felátása valóban csupán esetleges volt. Itt gabona volt elég, de so nem volt a meg léport is már az ostromlóknak étkei gyártottak. — Mindezen mulasztások fooka abban rejlik, hogy a francia hadvezetés az ellen körülményeknek teljes ismeretlenségében volt.

Bécs, okt. 29. A Toursból ide érkezett „Siécle“ 24-ki száma hevesen kikel a feyverszűnet ellen: „Ezlet szenvedtük, ugymond, hogy még egy pár hónapig szenvedjünk. Felre minden alkudozóakkal Poroszország érdekében! Egyedül egy kéremlen háború adhat nekünk „fényes megtorlást“, dicsőletes békét és örök közvárságot.

Point-a-Mousson, okt. 28. A thionvillei várparancsnok ma Metz eleste fölét értesített s egysermind a vár átadására felszólaltatott.

Brüssel, okt. 27. A „Gaz. de France“ írja: Az orosz ezár leveleiben felkérte Vilmos királyt, hogy Thiers számára mentelmi levelet eszközöljön ki. — A semleges lépési a fey-

verszűnet érdekében bizonyították, hogy Európa felhagyott közönségével. Végül a megalázó békét egyenes lehetneek mondja.

Berlin, okt. 29. Páris bombázatása november 1-én veszi kezdetét. Megelőzőleg általános isteni tisztelet fog tartatni, melyben az összes csapatok részt vesznek. Metz várát és erődöt csak az szállították meg a poroszok.

Bécs, okt. 29. A „N. F. Presse“ jelenti, hogy berlini és frankfurti bankházak a francia kölcsönre távirdu utján aláírták.

London, okt. 29. Laurier nem keresett alkalmat Granville-él értekezhetni. Egy bonapartistikus értekezlet, mely Eugenia exca-száránál tartatott, azt határozta, hogy egyelőre nem tesznek lépéseket a császárág restaurációjára.

Bécs, okt. 29. A semleges pártiak Toursban megüjtötták előterjesztéseiket s engedélykérésre intettek. Thiers még Párisban időz, hol még mindig harcias hangulat uralk. A „Presse“ jelentése Bray gróf felől aaptalan.

Tours, okt. 29. (hivatalos.) Ma Formerie mellett komoly ütközés történt; körülbelül 2000 porosz megsebesítette a vasutat elvágta. A csata a nap nagyobb részén tartott; a poroszok végére visszaverettek s a lovasság által öldöztek.

Corvillat ma az ellenség rögönösen odahagyta s Chartres felé vonul vissza.

Tours, okt. 28. Egy basali sürgöny f. hó 28-ról jelenti: Besancon és Montbéliard között a badeniek teljesen megverettek, hátrahagyván 53 szakertet sebesültekkel. Schweitzer menekült, hol lefegyvereztetvén Porcntrybe küldték.

Brüssel, okt. 29. Angol és Oroszország Amadé hg. trónjelöltiséget elfogadta.

Berlin, okt. 29. Páris bombázatása jövő kedden vené kezdetét. A versaillesi miniszter értekezlet az esetleges békekötéssel is foglalkotnak. A porosz szociáldemokraták elhatározták, hogy a közelebbi képviselő-választásokban nem vesznek részt.

Berlin, okt. 29. Az ideérkezett „France“ szerint a feyverszűnet megkötése általában szükséges, és a constituante egybehívása végett kívánatos.

Darmstadt, okt. 29. Hírlik, hogy a versaillesi miniszter értekezlet gyorsan haladna. Bajnországi jelentékeny engedményeket tett. Nemetszörög átalkatása elvben elhatározott. — A császári ezim állitdog elfogadtatott.

Brüssel, okt. 29. Az „Indep.“ jelenti, Toursból: A kormány Bordeauxba költözik át. A hadügyér a legszigorubb rendszabályokat lépteti életbe a katonai fegyelem helyreállítására.

Országgyűlés okt. 29. d. e. 10 óraker. Simonyi Lajos hr. egy magános kérvényét nyújtja be, melyben a 49-ben oroszok által okozott kár megtérítését kéri.

Interpellatiók. Táncsics Mihályban aggodalmat keltenek a pénzügyminiszter műveletel. Lónyay alatt lemondást váltópénzünkről a „magy. kir.“ a most hirtől fogó hirdettet kincstári jegyeket meg fölösleges foglaltatik, tudnillik a német felírás. Kérli tehát:

1. Igaz-e az? — s ha igen? 2. Hogyan tudja ezt meggyeztetni hazánk önállóságával, függetlenségével? 3. Vagy talán létezik a két állam pénzügyministere között arra nézve kölcsönös megállapodás, hogy mindkét állam pénzei és pénzügyei, mindkét nyelven veressenek, illetőleg nyomasztanak? 4. Ha létezik ilyen megállapodás, miért nem szerepel 69/70-ik évben mind a hazánkban vert magy. kir. váltópénzen mind az ezzel egyidejűleg Ausztriában vert o. cs. éreztépenek mindkét nyelven a felírás? 5. Ha pedig nem létezik a fent kértet megállapodás, a mit bizonyít éreztépeinknek tisztán magyar felírása — hogyan történik az, hogy a most nyomasztott alatt levő magyar kincstári utalványok a német felírás is helyet foglal. 6. Kérdem végre a pénzügyminiszter urat: minő törvényvel tudja ezen eljárását támogatni?

Ki fog adni az illető miniszternek. Heli Fi Ignácz külügyi kérdésben akarván megköszönné, úgy a magy. mint a ausztr. miniszternek a házában, de meg a hazában se. Reméli azonban, hogy nem sokára lesz. Ezeket előrebocsátva megemlékezik a jelen rettető háborúról, mely mellett mint árnyék mellett öröndetes

jén, mint a minők Francia, Olasz- és Spanyol-honban készülnek, körülbelől hasoulit azon titkos zsiathoz, mely a nov. 30-ka estején azon hat férfi által a Louvreban tartatott, s melynek decz. 2-ka és az általános lettek következményei. Valami készült elő, a mire talán senki sem gondol, egy második általános, mert Napoleon most ép oly nyugot, mint decz. 2-ka előestéjén volt.

Az, hogy az uralkodók a népek akaratának valóban ösztönözten engednek-e, oly kérdés, melyre még be kell várni a feleletet. Nem így volt-e a végzetes 1848 előtt is. Az igaz, hogy akkor a népek vihára hirtelen lavinaszerű gyorsasággal és erővel közzötött be, s Európának nem volt táncsodója, mint Napoleon, ki a szerepeket kizsoltotta volna. A reactio legnagyobb politikusi, mint Metternich, Guizot, néhány óra alatt hatalmuk és befolyásukat elvesztették. Most a népek kívánatainak áramlatá lészan, fútoltan érkezik, de már annyira kimerjedtet nyert, hogy az abszolutizmus és a reactio, a kormányok és a cserus már nem találják egy darab földet, melyen megállapodhatnak, így tehát egy békét építettek, míg a lev felelők, mint Née tette. És vajon a közönséges zsinat lenne ezen bárka? Azt majd meg fogjuk látni.

Ki vette res a szent atyát erre, hogy ezen zsinatot összehívja? Talán látja a vesséyt, mely a catholicismushoz minden oldalról közeleg, s megkísérelni azt elhárítani? Vagy talán azon vis-

Hirdetési díj: Ötáshasb petitorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű, mint szünet többi belbi hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért. Helyedij: Minden bejelentésért külön 30 kr. Nyilt-ter-én megteendő közzemű 60-ásbasb sora 15 kr. Nérv- vagy barmetelleni beküldött kértiratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugy szintén kértiratok sem adának vissza.

TÁRCZA.

A tuillerták legujabb titkai. Regényes történet két kötetben.

CHATTERTON WILLIAM. (Folytatás.)

Valóban különös, hogy mily varázshatással bírtak és bírnak a Párisból jövő hírek. Most, a midőn Napoleon már annyira el van gyöngülve, (1869) hogy ahg lehet már tole várni valamit, mi részéről erőfeszítést következtethetne, most, a midőn mindent enged maga körül megtörténni, s igen gyöngén ragaszkodik azon elvekhez, melyeket évek előtt kimondott és divatba hozott; neve, főleg a bórzéken, igen hatalmas befolyással bír.

A későbbi éveidjé hírek mind ugyanazon témára vonatkoztak. Voltak emberek, kik pessimismusukban, Napoleonnra vonatkozólag, annyira mentek, hogy teljes bizonyossággal hitték halálát, s a császárnak legközelebb bekövetkező elűztetését, a helyett, hogy megczófolta volna ezen hír, új táplálékot adott annak.

A világ egyetlen városában sem halmozódnak különbözően a legellentmondóbb hírek oly chaosra össze, mint Párisban. Itt ez alkalommal először

ent, mely leghosszabb volt minden zsinat közt, miután három népe uralkodása alatt 1545-től 1563-ig tartott, vitatkozott. Mária szepőlőn fogantatása pedig csak legujabb időben emellettet dogmává. A jónás és a korzellel nem régen itélt e már ezen dolgok felett? A kath. papság nőtlenége nem oly intézmény-e, mely az emberiség legnemesebb josaiban korlátozza, s a mint a következők mindenütt megmutatja, két nagyobb, éppen ellenkező vétkekre vezetnek, mint a miót az, ki azt behozta, elérni akar, nevezetesen a hit-szegésre és a kicsapnó életre, és csupán azért, mert a pápák és az evangélium más magyarázóit által Pál apostol egyenmely leveleinek egyes helyei balul értelmezettek, vagy ha azon helyek balul nem értelmeztek, azoknak oly fontosságát és körtört tulajdonítottak, mint Jézus és Mózes szavaianak.

Mit akar tehát ezen oekumenikus zsinat? A catholicus vallást, mely mindenütt alábbszállásban van, ismét egyedeül uralkodóvá tenni? mint az Luther és Calvin idejében volt? Azt hiszi a pap és a magas kath. papság, hogy az sikerülhet? Nem, nem a dogmák végett fognak ok ott összejönni, hanem a pápa világi hatalma végett, az egyházi abszolutizmus végett, melyeket a világi kormányokkal együtt fennakarnak tartani, s megakárják akadályozni, hogy Olaszország végre megkapja fővárosát.

E közönséges zsinat, oly események előesté-

szárléseket, a melyek az egyházbá újabb időben csuszak be, akarják megszüntetni? Vagy végre a catholicus vallást akarja a kornak megfelelőben átalakítani. Bizony lenne szükséges rá, de ez utóbbit aligha teszi, a midőn oly elavult dogmák mellett lép fel, mint a papai csalhatatlanság és Mária szepőlőn fogantatása. Sot inkább lehetesege, hogy a gondolat és cselekvés szabadsága ellen akarunk új harczra kelni.

IX. Pius pápa 1848 előtt az egyház legsza badelvből fértai közé tartozott. egy második Ganganellit láttak benne, bár hiányzott nála ezen pápa erejé, de ezt humánitásával pótolta, és az egész világ tudja, hogy IX. Pius a mellett még jó hazafi is volt.

A nagy francia forradalom kitöréséig a monarchiák legerősebb oszlopai az arisztokratia és cserus voltak. Természetes, hogy ha ezek gyámoltították a monarchiákat, magoknak is kívántak részt a hatalomból, s így gyakran került sürődésre, sőt néha nyílt ellenségeskedésre a dolog a fejedelmek, a papság és az arisztokratia között. A cserus vagy az arisztokraták vagy a fejedelmek pártjára állott, de csak mindig akkor, ha meg több jogokat nyert, mint a minőkiki addig birt. Igen gyakran semleges is maradt. Végre megunták a hatalmukat korlátozó uralkodni vágyó arisztokratákat, és vesztélyesnek tartották, mert nemcsak a közép felett parancsolt, mert ennek nagy része alattvalója volt.

(Folyt. köv.)

